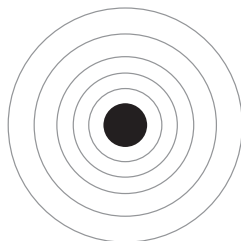

POTENCIALITA DĚTÍ V NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČI

... od očekávání k autonomii

Karel Řezáč

**FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI**

Potencialita dětí v náhradní rodinné péči

... od očekávání k autonomii

Karel Řezáč

Recenzenti:

doc. PhDr. Adéla Mojžíšová, Ph.D.

doc. PhDr. Pavel Navrátil, PhD.

Vydání publikace bylo schváleno Vědeckou redakcí
Západočeské univerzity v Plzni.

Příprava publikace byla podpořena z projektu "Vybrané sondy
z prostředí sociálně ohrožených jedinců", SGS-2021-013.

ISBN 978-80-261-1073-6

ISBN 978-80-261-1074-3 (online ; pdf)

DOI <https://doi.org/10.24132/ZCU.2022.10743>

© Západočeská univerzita v Plzni, 2022

Mgr. Karel Řezáč, Ph.D., 2022

Obsah

Úvod	1
1 Formulace výzkumného problému	7
1.1 Životní situace dítěte v náhradní rodinné péči	8
1.2 Současné pojetí náhradní rodinné péče v České republice	10
2 Očekávání	15
2.1 Psychologická perspektiva	17
2.1.1 Očekávání jako činitel	23
2.1.2 Očekávání jako motivace	28
2.1.3 Očekávání jako emoce	32
2.2 Sociologická perspektiva	36
2.2.1 Očekávání jako součást sociální role	36
2.2.2 Očekávání jako součást sociálního systému ..	42
2.3 Perspektiva sociální práce	49
2.3.1 Sociální fungování	50
2.3.2 Indukce rolí	53
2.4 Proces očekávání jako vztah expektací a expektancí ..	58
3 Capability approach	61
3.1 Humanita versus technicita	63
3.2 Pojetí sociálního blahobytu	71
3.3 Východiska capability approach	73
3.3.1 Proč capability approach?	80
3.4 Duální pojetí capability approach	83
3.4.1 Pojetí Amartya Sena	83
3.4.2 Pojetí Marthy Nussbaumové	88
3.5 Využití capability approach v sociální práci	91

3.5.1	Capability approach a sociální fungování	94
3.5.2	Capability approach a typické přístupy sociální práce	99
4	Dospívající dítě	111
4.1	Změny spojené s dospíváním	114
4.1.1	Biologické změny	115
4.1.2	Kognitivní změny	118
4.1.3	Emocionální změny	121
4.1.4	Psychosociální změny	124
4.2	Znevýhodnění dětí a dospívajících	128
4.3	Využití capability approach u dospívajících dětí	133
4.3.1	Specifika dětských potencialit	136
5	Náhradní rodinná péče	148
5.1	Formy náhradní péče o děti	150
5.1.1	Rodinné formy péče	151
5.1.2	Ústavní formy péče	165
5.2	Specifika dětí v pěstounské péči	171
5.2.1	Nepříznivé zážitky z dětství	172
5.2.2	Porucha citové vazby	174
5.2.3	Syndrom CAN	177
5.2.4	Další specifika	179
5.3	Potenciality dospívajících dětí v náhradní rodinné péči	181
6	Sociální pracovník	188
6.1	Role sociálního pracovníka	189
6.2	Role sociálního pracovníka náhradní rodinné péče ..	192
6.3	Doprovázení pěstounských rodin	194
6.3.1	Role pracovníka OSPOD	195
6.3.2	Role klíčového pracovníka	198
7	Metodika výzkumu	203
7.1	Dílčí výzkumné otázky	204
7.1.1	Formulace dílčích výzkumných otázek	205

7.2	Strategie výzkumu	208
7.3	Výzkumný přístup	211
7.3.1	Deduktivně kvalitativní analýza	212
7.4	Metoda sběru informací	219
7.4.1	Metoda sběru kvantitativní fáze výzkumu	219
7.4.2	Metoda sběru kvalitativní fáze výzkumu	222
7.5	Výzkumný vzorek	225
7.5.1	Výzkumný vzorek kvantitativní fáze výzkumu ..	225
7.5.2	Výzkumný vzorek kvalitativní fáze výzkumu ..	229
7.6	Etika výzkumu	232
7.7	Způsob vyhodnocení získaných informací a zpracování dat	235
7.7.1	Způsob vyhodnocení a zpracování kvantitativní fáze výzkumu	236
7.7.2	Způsob vyhodnocení a zpracování kvalitativní fáze výzkumu	239
8	Interpretace	244
8.1	Prezentace výsledků kvantitativní fáze výzkumu	245
8.1.1	Analýza charakteristiky výsledného výzkumného vzorku	246
8.1.2	Proporce významů jednotlivých potencialit ...	250
8.1.3	Kolektivní a individuální potenciality	259
8.1.4	Vizualizace a analýza slovního mraku potentialit	262
8.2	Interpretace výsledků kvalitativní fáze výzkumu	269
8.2.1	Rodina, vztahy, zdraví a pochopení	270
8.2.2	Vztahy expektací a expektancí v širších souvislostech	276
8.2.3	(Ne)podmíněné rozhodování dětí v NRP	281
8.2.4	Vztah autonomie a expektancí	285
8.2.5	Míra motivace rozhodovat v závislosti na možnostech	292
8.2.6	Jaká role, takové emoce	296

Závěr	302
Doporučení pro praxi, teorii a další zkoumání	306
Zdroje	312
Anotace	340
Annotation	341
Abstrakt	342
Věcný rejstřík	347
Jmenný rejstřík	352
Seznamy	360
Seznam schémat	360
Seznam tabulek	360
Seznam grafů	361
Seznam obrázků	362
Seznam příloh	362
Přílohy	363
Příloha 1	364
Příloha 2	370
Příloha 3	373
Příloha 4	374
Příloha 5	375
Příloha 6	376
Příloha 7	377